

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrski.lt

2018-03-22 Nr. 4D-2018/1-350/3D- 826

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Lietuvos Respublikos Seimo
Žmogaus teisių komiteto pirmininkui
Valerijui Simulik

Į 2018-03-16 raštą Nr. S-2018-1992

DĖL SKUNDO IR SEIMO KONTROLIERIAUS TARPININKAVIMO

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-03-16 gavo Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininko Valerijaus Simulik persiūtą (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Sodros) Akmenės skyriaus atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), vykdant socialinio draudimo funkcijas.

2. Pareiškėjas skunde kelia Sodros teritorinio skyriaus mokėtinų išmokų pagrįstumo, veiklos efektyvumo klausimus.

3. Skunde Seimo kontrolieriui prašymas nesuformuluotas.

4. Su Pareiškėjo skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

4.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriama skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“;

13 straipsnis. Skundų pateikimas

„1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. [...]“;

15 straipsnis. Skundų padavimo terminas

„Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip“;

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai;

[...]

6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje.“

4.2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų (nauja redakcija, galiojanti nuo 2017-01-10), patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. A1-11 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. sausio 24 d. įsakymo Nr. A1-14 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“:

16 punktas – „16.4. koordinuoja ir užtikrina Fondo valdybos teritorinių skyrių ir kitų Fondo įstaigų efektyvų ir kokybišką darbą, juos kontroliuoja bei teikia metodinę ir praktinę pagalbą; [...]“

4.3. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo:

27 straipsnis. *Socialinio draudimo valdymo sistema, dalyviai ir Fondo valdymo struktūra*

„1. Socialinio draudimo valdymo sistemą sudaro:

- 1) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija;
- 2) Fondo taryba;
- 3) Fondo valdyba;
- 4) Fondo valdybos teritoriniai skyriai.

[...]“;

32 straipsnis. *Fondo valdybos funkcijos ir teisės*

„1. Fondo valdyba, organizuodama socialinį draudimą ir vykdydama Fondo biudžetą:

[...]

2) pagal savo kompetenciją administruoja socialinio draudimo įmokas, užtikrina socialinį draudimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų socialinio draudimo išmokų ir kitų išmokų, kurių mokėjimas pavestas Fondo valdybos teritoriniams skyriams, teisingą apskaičiavimą, skyrimą ir organizuoja socialinio draudimo išmokų ir kitų išmokų, kurių mokėjimas pavestas Fondo valdybos teritoriniams skyriams, mokėjimą laiku;

[...]

4) koordinuoja ir užtikrina Fondo valdybos teritorinių skyrių efektyvų ir kokybišką darbą bei juos kontroliuoja;

5) Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų socialinį draudimą;

6) atsiskaito socialinės apsaugos ir darbo ministrui bei Fondo tarybai už Fondo veiklą ir teikia informaciją apie Fondo biudžeto vykdymą;

[...]

13) užtikrina įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytų išmokų iš valstybės biudžeto teisingą ir laiku vykdomą skyrimą ir (ar) mokėjimą;

14) nagrinėja apdraustųjų asmenų, draudėjų, socialinio draudimo ir kitų išmokų, kurių skyrimas ir (ar) mokėjimas pavestas Fondo administravimo įstaigoms, gavėjų, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kitų suinteresuotų asmenų skundus dėl Fondo administravimo įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų ir sprendimų;

15) organizuoja ir vykdo laikinojo nedarbingumo, ilgalaikio ir pastovaus darbingumo netekimo (invalidumo) nustatymo pagrįstumo, teisėtumo ir teisingumo tikrinimus, tais klausimais teikia metodinę ir praktinę pagalbą Fondo valdybos teritoriniams skyriams;

[...]

17) teikia nurodymus Fondo valdybos teritoriniams skyriams dėl išmokų skyrimą ir mokėjimą reglamentuojančių teisės aktų taikymo;

[...]

23) vykdo kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas“;

33 straipsnis. *Fondo valdybos teritoriniai skyriai*

„1. Fondo valdybos teritoriniai skyriai yra Fondo valdybos teritorinės įstaigos, kurių pagrindinis uždavinys – operatyvus Fondo lėšų tvarkymas užtikrinant priskaičiuotų socialinio draudimo įmokų surinkimą ir išieškojimą į Fondą laiku ir teisingą socialinio draudimo išmokų, kitų išmokų, kurių mokėjimas pavestas Fondo valdybos teritoriniams skyriams, paskyrimą ir mokėjimą gavėjams. Fondo valdybos teritoriniai skyriai pavaldūs ir atskaitingi Fondo valdybai. Fondo valdybos teritoriniam skyriui vadovauja direktorius. Jį skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Fondo valdybos direktorius Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.

2. Fondo valdybos teritoriniai skyriai yra išlaikomi iš Fondo lėšų ir veikia pagal šį įstatymą ir Fondo valdybos direktoriaus tvirtinamus Fondo valdybos teritorinių skyrių nuostatus.

3. Fondo valdybos teritoriniai skyriai steigiami socialinio draudimo funkcijoms vykdyti, atsižvelgiant į klientų srautus ir jų poreikius. Fondo valdybos teritorinių skyrių veiklą reglamentuoja jų nuostatai.

4. Fondo valdybos teritoriniai skyriai yra biudžetinės įstaigos, turinčios antspaudą su savo pavadinimu ir Lietuvos valstybės herbu, spaudą su savo pavadinimu ir įstatymų nustatyta tvarka patvirtinta simbolika, specialiųjų lėšų sąskaitas Lietuvos Respublikoje registruotose kredito įstaigose ir sudarančios Fondo valdybos atitinkamo teritorinio skyriaus finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius.“

4.4. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

3 straipsnis. Ginčai dėl teisės

„1. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus“;

5 straipsnis. Teisė kreiptis į teismą

„1. Kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas“;

17 straipsnis. Bylos, priskirtos administracinių teismų kompetencijai

„1. Administraciniai teismai sprendžia bylas dėl:

1) valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus (toliau – vilkinimas atlikti veiksmus);

[...]

3) žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.271 straipsnis); [...];“

29 straipsnis. Kiti skundų (prašymų, pareiškimų) padavimo administraciniam teismui terminai

„1. Jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos; [...].“

5. Iš skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas skundžiasi dėl Sodros Akmenės skyriaus atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), vykdant socialinio draudimo funkcijas.

Vadovaujantis šio rašto 4.1 punkte nurodytu teisiniu reglamentavimu, pažymėtina, kad prie skundo nėra pateikta duomenų, kaip konkrečiu atveju yra (arba buvo) pažeistos Pareiškėjo teisės ir laisvės viešojo administravimo srityje (pvz., ar Pareiškėjui nebuvo išmokėta išmoka, ar nepateiktas atsakymas ir pan.)

Be kita ko, atkreiptinas dėmesys į tai, kad skundams Seimo kontrolieriui paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, paprastai netiriami. Skunde Pareiškėjas aprašo daugiau nei metų senumo aplinkybes, todėl skundas Seimo kontrolieriaus nenagrinėtinas.

Paaiškiname, kad Sodros teritorinių skyrių (šiuo atveju – Sodros Akmenės skyriaus) atsakingų pareigūnų administraciniai sprendimai (veiksmai (neveikimas) skundžiami Sodrai (centriniam padalinii), kuri yra privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija. Sodros ir jos teritorinių padalinių sprendimai gali būti skundžiami administraciniam

teismui (šio rašto 4.4 punktas). Jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksma (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. Kreipiantis į administracinį teismą nurodytinos visos žinomos aplinkybės, pateikiami argumentai ir juos patvirtinantys įrodymai.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kontroliuoja Sodros teritorinius skyrius, koordinuoja, užtikrina jų veiklą (šio rašto 4.2 punktas), todėl, siekiant, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai būtų priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi, sprendžiame, jog tikslinga tarpininkaujant kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kad ji įvertintų skunde nurodytas aplinkybes ir Sodros Akmenės skyriaus pareigūnų veiksmus (neveikimą). Be to, Sodros veiklą koordinuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, todėl tikslinga kreiptis į šią ministeriją, kuri pagal savo kompetenciją įvertintų skunde aprašytas aplinkybes ir pateiktų dėl jų savo nuomonę.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes ir į tai, kad skundą tikslinga nagrinėti kitose institucijose, skundas Seimo kontrolieriaus nenagrinėtinas.

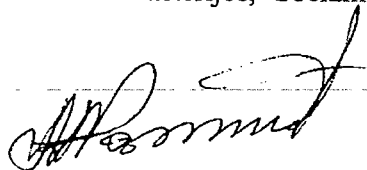
6. Atsižvelgdamas į pirmiau aprašytas aplinkybes, į teisinį reglamentavimą, nurodytą šio rašto 4 punkte, **Seimo kontrolierius informuoja Pareiškėją**, kad, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais, pagal kuriuos Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, kai skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir kai padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje, **atsisako tirti skundą. Skunde nurodytos aplinkybės nagrinėtinos Sodroje ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje.**

7. Seimo kontrolierius, įvertinęs problemos svarbą Pareiškėjui, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalimi, **prašo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos** – pagal kompetenciją įvertinti skunde nurodytas aplinkybes ir pateikti Pareiškėjui motyvuotą atsakymą, detalai paaiškinant dėl šių aplinkybių; informuoti, kokių priemonių buvo imtasi (arba numatoma imtis) (atsakymo kopiją prašytume pateikti Seimo kontrolieriui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo dienos).

8. Kilus neaiškumų skundo klausimais Pareiškėją prašytume kreiptis į Seimo kontrolierių įstaigą nemokamu telefonu 8 800 22 100 arba telefonu antradieniais ir ketvirtadieniais (14.00–16.00) į Seimo kontrolieriaus patarėją Anželiką Titovienę.

PRIDEDAMA. Skundo ir jo priedų kopijos, 7 lapai. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas